Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 242 (10.625). Львів, четвер 29. жовтня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.

Конто почт. шад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

## Вибори в ЧСР. і Закарпаття.

**Приготування до виборів. — Розбиття партій. — Непевний вислід. — Ґазетний помисл. — Одірвання 29 громад від Закарпаття. — Гасла комуністів. — Чеські партії на Закарпаттю. — Свято 1. листопада.**

Чеськословацька република стоїть перед новими виборами до Народніх зборів (сойму і сенату), які розписані на 15 падолиста.

Приготування до тих виборів вже в повнім ході. Загальний настрій суспільности такий, що ніяк не можна вгадати висліду виборів. Так, як протягом цілого минувшого парляментського періоду в ЧСР. політичне життя було зразком сконсолідованости, так тепер ситуація инша. Майже всі великі політичні партії і то як урядові, так і опозиційні, в останнім часі розбилися на взаємно поборюючі групи. Загальний страх панує перед комуністами і перед словацькими націоналістами (Глінка).

Взагалі на Словаччині політична ситуація ще більше непевна, ніж у Чехії. Підчас коли в Чехії всіх політичних партій є 20, то на Словаччині є їх аж 25, а на Закарпатській Україні 16. На чеський край припадає 230 мандатів, на Словаччину 61 а на Закарпаття лише 9. Самостійних кандидатів при виборах виставляє в Чехії 19 партій, на Словаччині 20 партій а на Закарпаттю число тих партій ще не обмежене. Буде їх до 15. Вже з наведених цифр можна уявити собі роздробленість партій, а тим самим непевність висліду виборів.

З цієї непевности зробила собі одна чеська ґазета добру комерцію: оголосила нагороду 10.000 кор. тому з читачів, котрий найкраще згадає вислід виборів. Очевидно, та сама ґазета запевняє своїх читачів, що лише читаючи її можна в політиці так зорієнтуватися, щоби відгадати вислід виборів.

На дивоглядні помисли пускається і чеська влада: щоби ослабити Закарпатську Україну при виборах, відірвала від неї 26 українських (руських) сіл і прилучила їх до Словаччини. Це викликало велике обурення Українців, але вони тепер такі розпорошені на атоми, що навіть до протесту нездатні.

Передвиборчий рух на Закарпатті ще не набрав такого розгону, як у Чехії. Причина цьому та, що на Закарпатті є лише 2 чи 3 партії, які до виборів йдуть самостійно, незалежно від чеських партій. Всі инші є лише філіями чеських партій і вони чекають, поки Прага не привезе грошей і агітаторів, та не почне „робити виборів." Живу акцію розвинули комуністи. Показується, що на лісту кандидатів не поставили Українця д-ра Бадана, лише своїх давніх послів, а Бадана вживають лише до агітації. Характеристично, що комуністи послугуються українським національним питанням як демагогічно агітаційним засобом при виборах. Перед трьома тижнями виголосив провідник комуністів на Закарпатті д-р Гаті велику промову в парляменті на тему національного питання на Закарпатті, в якій лив сльози над недолею Українців, поділених поміж чотири держави, славив національні здобутки українського народу на Рад. Україні та радів популярністю соборницької ідеї. Що ця промова була виголошена саме перед виборами, свідчить, що вона була згори й призначена для агітації; вибір комуністами національного питання для агітаційних цілей є доказом, що українська національна ідея має ґрунт серед народу на Закарпаттю.

За те дуже сумно представляються українські (руські) партії народницького характеру. Соціяльно-демократична партія ставить кандидатами до сойму дотеперішнього посла Нечаса (Чеха) і Клочурака, а до сенату Яцка Остапчука. Партії хліборобська і християнсько-народня ще жадної діяльности не проявили. Мається враження, що Авг. Волошин жаліє тепер, що виступив з хліборобської партії та оснував християнсько-народню, бо тим розбив і так слабенькі організовані сили народницького напрямку. Брати Бращайки теж виборами не займаються, мається враження, що вони так зразилися невдачею в останніх виборах, що взагалі від політики усунуться, очевидно — зі стратою для національної справи.

Комічне враження роблять чеські партії, які кидаються на тих 9 мізерних мандатів Закарп. України. Крім аграрної партії, яка має тут свою філію і крім партії чеських націоналістів (Кльофача), які кооперують з т. зв. руською трудовою партією, оснували в останніх днях свій секретаріят в Ужгороді: народні демократи (Крамарж), — партія праці (диссиденти Крамаржа) і партія промисловців; всі вони будуть видавати свої ґазети. Крамаржові видають тижневик „Подкарпатская Русь" по російськи.

Знову тихе, темне і нуждене Закарпаття буде тереном завзятої і безплідної боротьби партій, яка несе лише деморалізацію, підкупство і пиятику.

Серед того всього українська еміграція буде святкувати на 1. падолиста в Ужгороді традиційне свято української державности а то панахидою і Богослуженням за поляглих у війні Героїв; вечером відбудеться святочний концерт. Для тих, які наслідком визвольницьких змагань опинилися на твердому еміграцтському хлібі, свято 1. падолиста є дійсною потребою душі і серця.

О. Л.

**Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!**

## Проти льокарнеських договорів.

**Опозиція німецьких націоналістів.**

Чи є щось дивного в тім, що німецькі політики, які є переконані у повній невинности Німеччини у війні і вірують в апостольську місію свого народу, протестують проти міжнародніх договорів, які є вислідом цілої низки компромісів? Німецькі націоналісти протестують проти льокарнського порозуміння не з одної причини. Перш усього принціпіяльно, як представники тої партії, що вважає себе єдинопатріотичною і найшла незхибний спосіб на відродження затраченої могутности держави Гогенцолернів. Вони не можуть згодитись на мир, який домагається від Німеччини признання, що вона не стане зазіхати на Альзацію та Льотарингію.

Але це не є їх головний аргумент для чужини. Вони вживатимуть його на виборчих вічах, якщо їм удасться розбити теперішній парлямент. Питання східних кордонів є актуальнійше. Штреземан і Лютер аж пітніють від доказів, що умови між Францією і Польщею тільки формально входять до льокарнських договорів і що текст цих умов не цікавить Німеччину навіть настільки, що німецькі дипльомати й не роспитували про нього. Суперечка йде про інтерпретацію прав Німеччини і суміжних з нею держав. Німецькі націоналісти заявляють, що в доповнюючих договорах Франція застерегла собі право забезпечити ненарушність кордонів Чехословаччини та Польщі, проти чого так боролась німецька дипльоматія. Та инші партії, разом з представниками уряду, відповідають на те, що 2 стаття рейнського гарантійного договору відбирає всяку підставу цим побоюванням, тому, що передбачує точно випадки, в яких допущено виїмки від зобовязань не нападати на себе. Ця стаття дає право (на випадок, коли осуд ради Ліги Націй не є однозгідним) кожному членові, „ужити засобів, які він уважатиме необхідними для оборони права та справедливости", себто.. навіть воювати. Та це право дає гарантійний договір тільки проти того, хто є безпосередно нападаючим. А що і згадана стаття є гарантована всіма державами, що підписали договір, то інтервенція Франції можлива тільки по порозумінню з иншими державами, себто й Англією. А Англія не звязана договорами з Польщею та Чехословаччиною і ставиться до східних кордонів щонайменше байдуже.

Кріза німецького уряду, внаслідок димісії трьох його членів, може розростись тому, що навіть ліві партії і соціял-демократи, які теоретично є за льокарнським договором, погрожують, що не будуть його піддержувати, з огляду на внутрішню німецьку політику. Вони добачують в агітації націоналістів хитрий маневр, щоби не брати відповідальности за наслідки льокарнських умов; а на гадку лівих партій, саме праві партії повинні цю відповідальність узяти на себе. Націоналістична французька преса добачує у нежданій опозиції німецьких націоналістів навіть маневр усього уряду, що хоче ще дещо виторгувати від Франції.

Домагання німецького уряду, щоби французький опорожнив спершу кольонську смугу на доказ, що обіцянки Бріяна є правдиві, будуть без сумніву виконані. Усе питання в тому: чи і це вдоволить німецьку націоналістичну опозицію.

Німецький уряд находиться у великім клопоті. Будівля, збудована ним з таким великим трудом, раз захитана, може стати причиною нового внутрішнього безладдя. Ніякий уряд опянілий успіхами не може дозволити собі на домагання які переходять усі межі здійснення. А такими є домагання націоналістів.

## Греція воює дальше.

Ліга Націй заявила свій протест проти воєнної акції Греції, а Греція відповідає на цей протест дальшими розясненнями, що воює за правду і — гримить з гармат на грецькій території. Нові прикордонні болгарські сторожі заатакували грецьке військо. Грецька артилерія обстрілює села Марецостин та Петрово. Кілька осіб ранених та вбитих.

Найцікавійше в відповіді грецького міністра зак. справ на телеграму Ліги Націй є те, що доручення грецької військової влади мають виключно оборонний характер, не слід глядіти на них як на воєнну акцію, бо вони не є нарушенням умовин статті 12-ої пакту. Одночасно грецький уряд заявляє, у тоні, який має всі ознаки гумору, що на всякий випадок піддається компетенції Ради Ліги Націй.

Болгарська влада опорожнила вже 10 місцевостей, з яких 7 зайняли грецькі війська. Число збігців щораз більше росте. Вони розтаборились серед чистого поля, в голоді та холоді. Приходять щораз нові звістки про насильства грецьких військ над безборонним населенням. В однім селі грецькі жовніри мали вбити молодого хлопця на очах матері. Був мент, коли здавалось, що грецькі війська вивісивши білі прапори, приготовляються до відступу. Тимчасом по двогодинній перерві грецька артилерія почала новий огонь, а війська дальший наступ.

Всі ці звістки навівають меланхолійні думи на читачів, які ще кілька днів тому захоплювались звістками про здобутки мира в Льокарно. Дипльоматичні ноти є дуже гідним засобом сучасної зброї, але вони покищо мали би ще більшу силу, колиб великі держави висилали їх одночасно з артилерією...

Red. czas. „Dilo" Pr. 773/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo" Nr. 238 (10.621) z dnia 24. października 1925 r. w artykule pod tytułem: „Do rjedu poneволеnych u Zeнe-wi" ustęp między słowami: pid czużoнcjonalnoju władoju... a: Koły wyjasnyłosia, sзczo. 2) pod tytułem „Za ridnu zemlu" ustęp między słowami a) i nacjonalnomu hymni... a: My znajemo r, b) ce szcze triwaтyme... a: Wolja i ynsza zawiera znamiona a to ad 1) zbrodni z § 58 b) ustawy karnej, ad 2) a) występku z § 302 ustawy karnej, ad 2) b) zbrodni § 65 a) ustawy kar. uznał dokonaną w dniu 23. października 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 18. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 24. października 1925 r.

Hawel.

# Система провокації.

*Львів, 28. жовтня 1925.*

Вчера подали ми в новинках коротку замітку про засуд провокатора Чеслава Трояновского на один рік тюрми за писання революційних протидержавних статей. Сам Трояновскі сказав перед судом між иншим такі слова:

боротьби з царським режімом, з гидкою системою провокації.

Їх кістки напевно перевертаються в невідомих гробах, по далеких сибірських степах,

існування самої політичної поліції.

Провокація була колись найстрашнійшою отрутою, що нищила російський державний організм. Вона була найогиднійшим тавром, яке носив на собі російський монархічний режім. Провокація як система російського самодержавія будила відразу до нього та нестерпну погорду усього культурного світа. Проти неї протестувала світова демократія, проти неї виступали найсвітлійші уми людства. З нею боролися усі ідейні сини російського народу. В боротьбі з нею клали свої голови і сини поневоленого недавно польського народу. Варшавські тюрми і далека Сибір були свідками важких мук і конання не одного польського революціонера, не одного протестанта, що був рівночасно борцем за польські визвольні ідеали, що мостив своїми муками та смертю шлях для державного відродження Польщі. Шляхи польського відродження вистелені густо кістками тих польських ідейників, тих польських революціонерів-протестантів, тих борців за волю і свободу, тих жертв

Бо нема нічого підлійшого та більше погорди гідного як провокація.

Засуд Трояновского має символічне значіння. Ми не входимо в те, чи його засудили слушно чи неслушно, чи він був винний чи невинний. Ми підкреслюємо сам факт засуду провокатора. Варшавський окружний суд засудив не тільки Трояновского.



# Фінансова кріза у Франції.

Ніякі політичні невдачі не поширюються з такою швидкістю на настрій суспільности як невдачі фінансові. Оливна галузка привезена Бріяном з Льокарно не помогла його товаришеві від фінансів, Кайо, якому його політичні вороги давно вже призначили смертельну галузь. По невдачі Кайо в Америці, де він сподівався найти сильну піддержку для захитаного французького скарбу, прийшла черга на невдачу внутрішню.

Коли почав падати франк — преса почала голосно казати, що паде Кайо. Фінансове питання відсунуло на другий плян проблеми загально-політичні. Недавній зїзд радикальної партії в Ніцці прийняв резолюцію, в якій формально згодився з Кайо, але одночасно рішив наложити податок на капітал, згідно з старим соціалістичним принципом. Та саме цей засіб уважає Кайо недоцільним для фінансової реформи. З другого боку самопевнена система фінансової санації пропонована Кайом не дала сподіваних наслідків. Паризькі часописи подають до відома, що французький уряд буде приневолений піднести емісію на 9 міліярдів, що означало би піднести скількість банкнотів, що є в обороті до 61 міліярда франків, з суми 40 міліярдів, яка була з початком цього року. Усім відомо, які є наслідки такого невпинного зросту інфляції. Внутрішна позичка в золотій валюті дає ледви пяту частину сподіваної суми, крім цього французький уряд рішив відкинути тимчасове порозуміння зі Зединеними Державами щодо воєнного довгу, якого проект привіз Кайо зі собою з Вашингтону.

Ось причини, чому становище Кайо вважають захитаним. Голова парляменту Ерріо заявив, що хвилина, коли треба кликати лікарів, минула, і що вибила година, коли треба пізвати хірурга. Соціялдемократи заявили, що не є ні за Кайом, ні проти нього, а домагаються тільки розвязки фінансової кризи обдуманим пляном, не імпровізаційним, який приносить Кайо. Кайо повторяє запевнення, що прийме всі проекти спеціяльних податків, коли вони є тільки демократичними, а не реакційними і вірить в успіх своєї праці.

# Тюремщина.

**Голос члена соймової „Комісії для розсліду вязниць" про вязничні тайни.**

Владислав Узембло, пепесівський посол і співредактор „Роботніка", відхиляє у суботньому числі названої газети рубець таємниці, якою закутано причини бунтів у вязницях, розкинених по всій території польської держави. Тут же довідуємося теж про кілька дат з „діяльности" апокаліптичної комісії для розсліду польських тюрем, яка свого часу зволила ласкаво й львівські вязниці вшанувати своєю короткою візитою — з успіхом, якого докази перевірюємо по нинішній день. Ось що читаємо про цю комісію („Роб." ч. 292 з 24. X. ц. р., передова стаття п. н. „З приводу бунтів у вязницях"):

В січні 1924 р. наслідком ннтерпеляцій посольських внесків сойм доручив спеціяльній комісії розслід відносин, пануючих у вязницях. Від того часу минає вже другий рік. Публична опінія Польщі нічого не знає про вислід праці соймової комісії, дарма, що комісія покінчила відвідування тюрем фактично в осени 1924 р. оглянувши 25 вязниць в 23 містевостях, розслідивши становище 10.137 вязнів зі загального числа 30.302 вязнів (згідно з урядовими даними з 4. липня 1924 р.), в тім і положення 783 т. зв. політичних вязнів зі загального числа 1476. Як член тої комісії, я вичерпав усі засоби спонукати комісію, щоби склала соймові звіт зі своєї роботи. Успіху я не мав. Тимчасом затримування у тайні протоколів комісії причиняється до наглядного погіршення вязничних відносин (підчеркнення автора — прим. Ред.)

---

О. Д-Р. Г. КОСТЕЛЬНИК. 11)

# Зі Львова до Риму.

V.

**Ніч і тунелі. — Стара культура. — Перезрілість і примітивність. — Над Тибром.**

Цікаві собі італійські анонси. Десь за Mestre на стації вихиляю голову з вагону. Біля таблиці, з написом місцевости, такої самої величини таблиця, а на ній пише: Ferro-China-Baliva. Дивна назва — думаю, може якась купелева місцевість з додатковою назвою. Але на слідуючій стації те саме: Ferro-China-Baliva. І на третій те саме і на четвертій — усюди. А це анонс якогось лічничого вина! Анонси бензини, нафти, оливи, пива по всіх мостах, на перехрестях доріг. Усюди читаєш: Birra (пиво) Paszkowski (і тут Поляк!). Переїхали ми ріки льомбардської низини Адіґу і По, та рівночасно заїхали до Больонії в саму північ. Тут чекали ми аж чотири години на поїзд з Медіоляну. Наш вагон стояв відчеплений, жіноцтво спокійно спало, а ми мущини вийшли до стаційної реставрації, де повечеряли за дешеві гроші, ну й попивали, щоби сон відогнати. Деякі — правдиві Галичане — воліли пити чай, як вино.

Цю ніч знов треба було провести без сну. Найкраще порадили собі наші паничі, бо полягали на полиці призначені на клунки, і спали аж любо. Тільки що полиці в італійських вагонах короткі, і нашим паничам треба було перекинути ноги аж на другу полицю, щоб не звисали. Італійці, що тиснулись до нашого вагону (бо ніяка „картка" нас не хоронила), переходили попід наших „младенців", сплячих на високі, і всміхалися на таке явище. Але вони були виспані, а змора сну не питає за пашпорт... Ми й собі жартували з хлопців, та в душі заздрили їм. Сидиш, усі кольки тебе споладають, умираєш — а „змерти" не маєш права... Так бідна Рутенія подорожує — навіть та вибрана, що могла собі позволити на виїзд до Італії! (Правдиві пани в спальньому вагоні...) Поїзд жене, трясе, скаче, біситься, поспішні італійські поїзди ідуть чудово. Але не мають вагонів пульманівської системи, й тому так тарахкотять та бреньчать. А димлять — ух як димлять! Від диму всі подорожні чорні. Ми собі жартували, що либонь Мусоліні задумав нас на ковбаси завудити... А дим смердить — ух — як смердить! Якийсь гнилий, квасний, одуріюючий і бомбардуючий. Це найгірше з усього! Італійські льокомотиви опалюють брикетами, і дрібненький пил летить разом з димом. Такий у Італії звичай, що на більших стаціях під ніч за оплатою 2 лір роздають подорожнім білі „яськи", які опісля лишаються в вагоні. По кількох годинах їзди ті яськи (а їх беруть майже всі подорожні італійці) чорні, забрукані від диму.

Від Больонії зачинаються гори Апеніни, а вони тягнуться через цілу Італію поздовж. Тунель за тунелем — буквально тунель за тунелем. Кільометер — тунель; 50 кроків — тунель; 20 кроків — тунель; 10 кроків — тунель; ще з одного поїзд не виїхав, а вже візджає в другий. Подорожуєш заєдно наче в комині! В зимі ще якгак. Але в літі горяч, годі вікон зачиняти. До тогож ми даєї на Італію, хочемо її оглядати через відчинені вікна. І от маєш!... Порили Італійці цілі свої Апеніни. Вони в тому любуються, вони майстри в камяних роботах.

Бувають на тому шляху чудові види, коли залізниця наче ластівяче гніздо „висить" на збочу гір, або жене по долині.

Одначе ці всі види подібні до себе. Італійські містечка в цій гористій країні звичайно на горбах, як пр. Орвієто (середньовічча!), а села бувають і високо на горах. І всі вони подібні до себе, бо всі старі. Італійці либонь не спостерігають цього, як старша людина не спостерігає своєї старости, коли здорова. Але молодим старші видаються „старими" і баста! Мене, сина молодої нації, отся старечість італійських міст дуже вражала. Ні, ні! кзай, не моя земля! Я тут не міг би жити! Я хочу щойно доробитися, а тут уже могилою пахне... Відновлялись у мені давні, прикрі почування, коли я в Швайцарії, в французькому фрибурському кантоні, раз-у-раз стрічав типи старої нації, що переживається, жінок червоних як буряк (буквально!), мущин без усякої мускулятури тіла або таких, що ідучи кидаються, бо в них нервова система розхолітана. І тужив я за своїм народом — молодим, ядерним, соковитим. Не кажіть весняці - квітці цвісти в осени!

Апеніни — старечі гори. Старий світ. Їх верхи голі, одначе не задля високости, тільки задля старости. Вилисіли! На деякій скелі тільки дрібне, порозбиване каміння — отсе їх тіло. Прикро сумно голі гори! Бо старість — не радість. Лісів — у нашому розумінні — нема. Якісь карловаті дерева, кущі — це хіба не ліси в горах. Найбільші дерева тут — благородні каштани (марони). Їх є подекуди цілі гаї, ліси. А звичайно по збочах гір оливкові сади. Виглядають наче сади дрібних верб (оливка подібна до верби, одначе

Повторюю: відносини у польських тюрмах від 1924 р. підлягли зміні на гірше. Твердже це не лише на підставі вражіння б. міністра Тугута за час його урядування в 1925 р., але й на підставі того, що доходять до нас з вязниць: св. Хреста, Ломжі, Перемишля, Люблина, — де маємо до діла не лише з голодівками вязнів, опертими голодівками, але й формальними бунтами увязнених з проливом крови.

### Бунт у „Светокшиській" вязниці — що стверджує сойм, а що сказав представник уряду.

Найзавзятішу і найкервавішу боротьбу звела вязнична сторожа й поліція у світокшиській вязниці, де 20 вязнів, розбройвши сторожу і узброївши себе, боролися кілька годин. Що могло спонукати вязнів до такого розпучливого кроку? Соймова комісія оглядала („badala") цю вязницю і в своюму (ще не складеному [!]) звіті прийняла остаточно таку компромісову (!) формулу: „У світокшиській вязниці, віддаленій від людських осель, де вязні позбавлені можности отримувати від своїх чи знайомих дарунки, і де кліматичні умовини вимагають кращого віджилювання, вязні плакали перед членами комісії, просячи збільшення харчевої пайки, попри знаючи одночасно, що приписану пайку вони дістають. Комісія найшла в кількох келіях тої вязниці майже всіх хорими на очі що вязничний лікар пояснює станом нервовости наслідком недостаточного віджилювання. Після візиту комісії харчеву пайку збільшено до 3000 кальорій замісць ранійших 2400 кал. (величезний здобуток — прим. Ред.) А проте комісія дійшла до висновку, що цю вязницю слід як найшвидше злікві дувати (підкресл. автора — прим. Ред.) Вона міститься у старих монастирських будівлях на шпилі Лисої Гори. Хоч подвоєно палено, в келіях з джуриними дверима, які виходять на коритар, зимою є вогко. На 300 вязнів найдено 51 в шпиталі, майже виключно хорих на сухоти. Для тих 300 вязнів утримується 62 сторожів... Смертність увязнених застрашаюча. В 1923 р. вмерло 78 вязнів, від січня до липня 1924 вмерло 51 вязнів".

Щож на це міністерство справедливости? Отсе начальник карного департаменту п. Гловацкі заявляє на засіданні соймової комісії, що аргумента комісії „не переконують" його про потребу ліквідації тої вязниці; навпаки, він гадає, що „т о г о  р о д а  в я з н и ц ю  п о в и н н а  м а т и  к о ж н а  д е р ж а в а! Треба додати лише пів порції хліба".

Чи можна дивуватися, що вязні, присуджені на 15—20 літ або на досмертну вязницю, бачучи, що в таких умовинах пересічно можуть прожити 3—4 роки, є готові на найбільш крозаві бунти?

### Самбір, Краків, Лодзь, Білосток, Влоцлавек.

Не знаю, які є причини бунтів в инших вязницях, бунтів, що приймають щораз загальніший форми. Однак комісія могла ствердити, що в Самборі, де півтора року тому була крівава розправа з вязнями, в я з н и ц я  б у л а  ц і л и й  р і к  н е о п а л е н а, а б і л и з н у  н е  з м і н ю в а н о  м і с я ц я м и. В Кракові теж майже цілу зиму не палили у вязниці з браку кредитів і то тих самих кредитів, які найшлись на паливо для судового будинку й мешкання президента суду, який опікується вязницею...

Находить вже друга зима з того часу. Що в цій справі зроблено — не знаю, але знаю, що нікого ще не притягнули до відповідальности за мучення соток увязнених людей, бо п. Гловацкі вважає ці яскраві злочинні занедбання за... дрібні промахи.

Не притягнули теж до відповідальности начальника вязниці у Лодзі, який всупереч регуляміновї масово приноровлює кару карцеру у вогкій темній пивниці, де вязень ледве може рухатися. А до тих карцерів кидається людей, яких нераз і не оглядають лікарі, всупереч вимогам регуляміну.

У білостоцькій вязниці вязні зізнавали перед комісією, що підчас штучного віджилювання, приноровлюваного до голодуючих вязнів, на другий і третій день голодівки, п о м е р л о  к і л ь к а  в я з н і в. Карний департамент не знав нічого сказати в цій справі.

У Влоцлавку трапилося масове побиття вязнів, які збунтувалися з приводу покарання карцером через заст. прокуратора за скаргу, яку внесено проти нього до окружного суду. Вязнями були малолітні хлопці, яких цілий рік тримали у слідчій вязниці, розміщені поміж кримінальниками; деяких з них суд звільнив від вини і кари. Прокуратора, який був у вязниці тоді, коли били вязнів і — як сам сказав — чув „шарпанину" поліції з вязнями, не притягнули до відповідальности.

### Смерть бл. п. О. Бесарабової, комісар Кайдан, п. Краус.

Предметом заінтересування комісії була таємнича смерть Бесарабової в поліційних арештах у Львові. Комісія мала к і л ь к а д е с я т ь  с к а р г  н а  п о б о ї  і  з н у щ а н н я  н а д  а р е ш т о в а н и м и  ч е р е з  к о м і с а р я  К а й д а н а (підкреслення автора — Пр. Ред.) кількох показувало рани від побоїв. В звязку зі скаргами вязнів, що їх Кайдан тортурував електричною струєю, судові власти переконували комісію, що це неможливе — бо в кабінеті п. Кайдана навіть нема контакту до електричної струї!! Однак комісія, ревідуючи кабінет п. Кайдана, найшла там електричний контакт, вкручений до оправки, де повинна бути лямпка. І отсе той самий дальше урядуючий п. Кайдан стає нині перед судом у Львові, як „свідок"..., обвинувачуючи Штайгера в замаху на президента держави, а судові власти і дальше не бачать підстав переслідувати п. Кайдана за катування й тортурування арештованих.

У львівській вязниці ми бачили виразні знущання над вязнями з боку судового урядовця п. Krауса, у Варшаві на Павяку шиканування вязнів. Ніщо не може більше денервувати й до розпуки доводити вязнів, як те, що вони бачать і чують, що не закон приноровлюваний до них, а самоволя дозорця при повному безсиллю вязня...

**Які можуть бути коментарі до всього наведеного? Хіба те, що автор тих ревеляцій, визначний член ППС, кілька днів тому висловив дружньо з цілою своєю партією д о в і р я премієрові уряду, який толерує т а к у систему правління. Отже з яким чолом п. Узембло може домагатися поправи відносин, коли сам він є у своїй поведінці соймового посла такий послідовний?!**

# За рідну землю.

### Віче в Стрию.

*Стрий 23. жовтня 1925.*

Дня 22. жовтня н. р. відбулося в Стрию у великій салі „Народнього Дому" повітове віче в справі земельної реформи. У вічу взяли участь селяне з майже всіх громад Стрийщини. Вдарила велика скількість нашого жіноцтва, що наглядно свідчить про живучість нашого нового українського села.

До президії вибрано о. Андрія П е л е н с ь к о г о, пароха з Лисятич і п. Юрка О п р и ш к а, господаря з Грабівця, секретарював п. М. К о л о д н и ц ь к и й зі Стрия.

Двогодинний реферат про земельну реформу у гарно обдуманій і приступній для ширшого загалу формі виголосив делєгат ЦК УНДО п. Остап Л у ц ь к и й, а про конечність підписки акцій Земельного Банку д-р Еронім Калитовський, голова стрийської філії „Просвіти".

По короткій дискусії ухвалено відомі резолюції і вислано їх куди слід. Рішено також з усіх громад вібрати окремі протести проти проєктованої польськими чинниками аграрної реформи і поглибити кооперативний рух в повіті.

### Віче в Жовкві.

*Жовква, 20. жовтня 1925.*

18. жовтня відбулося у нас велике віче в справі земельної реформи. В салі Народнього Дому зібралися представники майже всіх сіл повіту. Впадала в очі відсутність інтелігенції. Учасники віча самі селяне. Предсідником був селянин — Каминецький, секретарював п. Осташевський.

Реферат виголосив місцевий молодий адвокат (наслідник пок. д-ра М. Короля) — д-р Теодор М и х а й л і в с ь к и й. Він в солідно-опрацьованому рефераті зобразив всю грозу небезпеки, яка нависла над українським селом у формі польського законопроєкту про кольонізацію і осадництво.

В дискусії забирали голос: директор Союза Кооператив п. Г у м и к, який засував значіння кооперації у звязку з парцеляцією, д-р І. К у к, який говорив про значіння організованости, дир. Д у ш е н ч у к і ин.

Ухвалено резолюції, які покриваються з резолюціями ухвалюваними на всіх дотеперішних вічах. Рішено піднести субскрипціями акцій Земельний Банк.

Староста на віче вислав не комісаря тільки шпигуна. На основі їхніх „реляцій" напастував опісля референта — д-ра Михайлівського.

### Віче в Яворові.

*Яворів, 20. жовтня.*

Дня 19. жовтня н. р. скликано в Яворові велике повітове віче в справах економ.-господарських і земельної реформи. Вже в год. 12. зполудня велика саля „Народнього Дому" вщерть наповнилася вічевиками: селянами й міщанами. Хоч були між одними й другими заступлені оба поли ріжного віку, то всетаки перевагу мало молодше покоління селянства, елемент, що тепер кладе основи під будову нового українського села, національно свідомого, працьовитого й вільного від сліпого серважізму. Цей відрадний факт свідчить наглядно (чого строх не бажають собі „власть імущі") про живучість нашого села.

Віче відкрив п. М а р е н і н  А н д р і й, голова явор. філії „Сільського Господаря". До президії віча вибрано: п. д-ра Фільца Михайла як голову і п. Сологуба Омеляна, студента українського унів. як секретаря. Голос забрав п. Х а р а м б у р а  С е м е н і в двогодинному рефераті засував присутнім аграрну політику Польщі на українських землях, почавши від найдавніших часів.

Порівнюючи методи пруської кольонізації Познанщини з

референт

вказав на велику інтенсивність цієї останньої, та візвав селянство до негайної організованої оборони рідної землі шляхом творення земельних комітетів і парцеляційних кооператив.

В дискусії забирали голос між иншими: п. С т е п а н  Х а р а м б у р а, який зафактував за позичку, яку екзекутор зафантував за подушку, та виказував податкову безпощадність уряду з одного боку і нужду рільника, що мусить рільні плоди продавати навіть нижче коштів продукції — з другого. Те саме підносила п. Марія К о ж у х о в с ь к а, яку податковий уряд посуджує, що вона управляє купецтвом і теж високо оподаткував. Т е о д о р  П о п а, молодий кооператор з с. Вільшаниця виказував, що серед таких податкових оргій є неможлива жадна праця в кооперації. Так напр. кооператива в с. Вільшаниця скуповувала в селі широ би я шувару („метра"). Всього накупила за 47 зол. (сорок сім золотих!), а податку їй виміряно 400 зол. (чотириста золотих!). П. М и к о л а  К о б и л я жалівся, що яворівський магістрат також обтяжує зубожіле населення ріжними оплатами. А н д р і й  М а р е н і н, вказуючи на завдання „Сільського Господаря", візвав присутніх вступати в члени цього Товариства, щоби воно якраз тепер могло розвинути свою хосенну діяльність.

Всі однозгідно ствердили в дискусії, що причиною тяжкої нужди є гострий брак землі. Предложені референтом віча резолюції (аналогічні до тих, які ухвалено на вічу 11/X. у Львові із додатком, що віче домагається припинення безпощадного стягання податків та відписання їх всім дрібним ремісникам і малоземельним за рік 1924 і 1925) — приняли присутні грімкими оплесками о д н о г о л о с н о, почім д-р Фільц яко предсідник, замкнув віче, взиваючи присутніх до поширення місцевих українських кредитових інституцій.

На вічу був присутній комісар староства і агенти поліції.

### Віче в Перемишлянах.

*Перемишляни, 27. X.*

26. п. м. відбулося у нас віче в земельній справі. Селяне заповнили не тільки театральну салю „Народнього Дому", а і бічні кімнати.

Віче створив місцевий парох о. Ом. Ковч. До президії вибрано: о. декана Дм. Шуля (голова), селян — П. Кінаша і А. Нудика (заступники голови) і інж. М. Бойка (секретар).

Р е ф е р а т  в и г о л о с и в  д е л е г а т  У Н Д О. — інсп. І. Л і щ и н с ь к и й. В дискусії забірають голос: І. Лисий (делегат „Сільського Господаря", який говорив про професійну хліборобську організацію), Мик. Гірняк, о. Панасюк і н.

Приємно вражала приявність на салі більшої скількости інтелігенції (10 священиків, около 30 світських інтелігентів).

Ухвалено резолюції (як в инших повітах) і вислано їх на адреси: Рада міністрів, Парл. Репрезентація і Центр. Комітет УНДО.

### Віче в Городку яг.

*Городок, 26. X.*

25. п. м. відбулося віче в Городку. Віче випало дуже гарно. Були заступлені всі громади повіту.

Реферував місцевий адвокат д-р Ст. Б і л я к. Ухвалено резолюції однозгідні з резолюціями инших віч, які відбуваються в краю. Резолюції вислано до Ради міністрів, Парл. Репрезентації і Цк. УНДО.

Протест проти польського законопроєкту кольонізації та осадництва села підписують.

# НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашне (241) число „Діла" сконфісковано за кішеві виводи до політичних прогноз ендецького лідера, п. Дмовського.

— **Перед масовими банкроцтвами.** Корфантівська „Ржечпосполіта", як орган фінансієри добре поінформований про катастрофальну економ. ситуацію в Польщі, подає вістку про зарадчі заходи Т-ва Польських купців. Назване Т-во звернулося до всіх своїх членів, що засідають по радах міських установ, щоби домагалися від комунальних властей редукції буджетів через найдальше йдучу ощадність на адміністрації. Уряд Грабского згодився на редукцію буджету, але — як пише „Ржечь" — є вона така незначна, що не матиме жадного впливу на збільшення оборотових капіталів. Якщо фінансова і скарбово-податкова політика уряду та комунальних одиниць ітиме дальше давнішим шляхом, швидко прийдуть масові банкротства торговельних і промислових підприємств.

— **Ще до скандалу з Йосафом Гломбінським.** Маєток придуманого обманця Йосифа Гломбінського продано на ліцитації. До того маєтку належала млин від кількох літ старий й давно нечинний кузня. Ніякої фабрики машин ані відлярні заліза він не мав, а проте дістав з військового м-ства 140.000 зол. на будову аеропланів у своїх фабриках! Рік ясна що сума, добута ліцитацією, не покрила ані сотика, виманеного м-ством війни, так само, як не покрила й половини претенсій приватних вірителів. И. Гломбінського арештували були, але по кількох днях — випустили на волю! Чому? — спитаєте. Дуже просто: п. Йосиф Гломбінські належить до найближчої родини п. Станіслава Гломбінського, лідера партії, яка підтримує уряд пп. Грабских.

— **Застрілив за підпеньки.** Пишуть нам зі села Цаповець пов. Заліщики таке: дня 19. жовтня виїхав селянин Василь Смерека зі сином орати. Василь Смерека 62-літній старець почав оранку під лісом і полишив її синові а сам пішов до ліса поглянути, чи є підпеньки. По хвилі вернув і забрав зі собою відро та знов пішов у ліс збирати підпеньки. По кількох хвилинах надійшов 18-літній син лісничого Добжанського Влодзімерж і застрілив Смереку дубельтівкою. Син Смереки чув вистріл, але не сподівався, що саме він його згинув його старенький батько. Щойно покинувши оранку син пішов у ліс шукати батька, але не найшов його. Йому здавалося, що може пішов батько до лісничого і поїхав домів. Зі села він забрав зі собою кількох хлопців і пішов далі пошукувати батька. Пошукування тривали до 11. год. в ночі але без успіху. Щойно на другий день знайшли пастухи труп старого Смереки з простріленою головою. Приїхала судова комісія і ствердила, що Смереку застрілив хтось з дубельтівки. Поліція арештувала многозавдійного „панича", а він преспокійно заявив, що стріляв не до Смереки а до заяця. — Довідуємося, що в тому ж лісі це не перший випадок стріляння за людей.

дрібнійша). Оливкові сади — це ціла краса Апенінів. А на долах стрічаєш поодинокі пінії, кипариси, або ряд струнких топіль.

Італія вбога на дерево. Лиш деінде біля залізничих стацій бачиш стоси дров, — але це в стоси поскладані не поліна, тільки тонкі ґудзуваті гиляки.

Виїзджаємо на римську Кампанію. Вона така подібна до нашого Поділля! Лани, стерня і стирти соломи. Деінде стадо коней пасеться. Коні погані — в цілій Італії нема гарних коней. А ось тут біля самої залізничої дороги передісторичний дерев'яний плуг у борозні! Чи не дивне? Під самим Римом ще орють дерев'яним плугом! В Італії дивно вимішана культура з патріярхальною примітивністю. Нема системи в культурі. Таку систему, переведену до найменших подробиць, слідно тільки в Німців. Вониж найбільше творча, життєздатна нинішня нація. Що правда, то правда!

Ось там гостинцем іде італійський хлібороб або може якийсь міський візник. Віз — теліга на двох грубезних і неповоротних колесах. Цілий віз це одна грубезна драбина. Здається, що навантажений тягар переважить запряженого коня. Кінь у возі обовязково тільки один. Так либонь ще перед Христом Римляни їздили — так

їздять і тепер. Усюди — по цілій Італії.

Їдемо біля ріки Тибру, що перепливає через Рим. Марна, брудна, болотниста ріка. Питаємось подорожнього Італійця: чи Тибер завсіди і всюди такий брудний? Він пояснює, що Італійці з того приводу називають Тибер „білим" (Tevere bianco)... Завелика „licentia poetica", бо що брудне, то брудне! І дивуєшся, чому старі Римляне побудували Рим саме на тій ріці, котра ані не є славна, ані гарна? — Либонь тільки задля врожайної Кампанії. Булиж вони спершу рільники, що брали собі на диктаторів людей від плуга, в полі...

А ось видно Рим! — почувся перший голос. І дійсно: ізза стернистих піль виринала біло-синя баня св. Петра...

Рим! Рим!... У душі ворушилось усе, що ми про Рим чули й читали від І. гімназ. кляси: Тарквіній, Катон, Ціцерон, Цезар, Нерон, circus maximus, св. Петро і Павло, Ватикан... Десятки століть простягались перед нами наповнені своїми подіями чистими й нечистими — наче те простирало, що його бачив у видінні св. Петро. І з душі підносився голос: „Бери і їдж — чи чисте, чи нечисте!"

замість до заяців. Перед тим ранено двох людей теж дубельтівкою і не пройшло безкарно, бо не було свідків. А недавно зловили одного селянина в лісі в часі морозу, зняли з нього все, побили та пустили босого додому. Видно, що тамошні лісовики вже перед тим ловили дубельтівкою людей. Але остаточно доловилися. Син лісничого пішов мабуть тільки слідами попередників. Варто, щоби наша парляментарна репрезентація заінтересувалася тими фактами та використала їх, де слід.

**— Сховище Мазепи?** Чужинні часописи приносять звістку покищо неперевірену, що в київськім софійськім соборі відкрили підземельне сховище, яке мало служити як тайний захист для гетьмана Мазепи. Сховище находилось в одним з підземельних коридорів і було дбайливо замуроване. Від хвилини, коли наш гетьман його покинув ніхто туди ще не входив, бо мали там найти прибраний стіл з посудиною. Меблі зігнили від вогкости.

**— Університет краси.** Відома фільмова артистка Фанні Уорд має намір оснувати в Америці та Англії „університети краси", інституції, в яких викладатимуть не тільки педагогію тіла та духа, але й історію краси у звязку з історією культури, психольоґією моди то-що. Перша така школа буде основана в Нью-Йорку. Якщо вона дасть докази, що бридкі особи стануть гарними, і злі — добрими, то хто зна, чи вона не матиме більшого успіху як багато інституцій призначених для практичних професій.

**— Похмурий Ленінград.** У бувшій царській столиці панує тепер епідемія шкарлятини, тифу та кору. Шпиталі повні і лікарі не в силі прийти з допомогою всім недужим. Недужих не можна ізолювати і тому заразливість недуг зростає. При цьому рівень Неви сильно зріс і місто загрожене повінію. У деяких дільницях вода вже впералась до пивниць, що збільшує зріст недуг. Також приготовляється страйк у 50 приватних підприємствах.

**— Затрачена бібліотека.** При будівельних роботах над Кремлем робітники найшли старий пергамен, який передали студентові, що йшов вулицею. Студент передав його в університет і там виявилось, що це список бібліотеки Івана Грозного. На доручення радянського уряду зроблено дальші розшуки за цею бібліотекою і найдено 17 великих томів старих італійських та константинопільських рукописів великої наукової вартости. Московський університет вибрав комітет для дальших дослідів у цьому напрямку.

**— Як вибирають ректора університету?** Дня 25-го н. м. в університеті міста Ґлесґов відбулись щорічні вибори на ректора, якого вибирають не зпоміж професорів а визначних громадян, що ставлять свою кандидатуру. Міністр закорд. справ Чемберлен був кандидатом консервативної партії, відомий письменник Честертон від лібералів, а бувш. міністр в уряді МекДональда, соціялістичний діяч Сідней Вебс від соціялдемократів. Вибори, як лучить спортовий нашi, почались боротьбою між студентами: імпровізованою війною, в якій замісць амуніції ужили 20.000 яєць, кілька бочок фасолі і иншої городини. Коли консерватисти виперли товаришів инших партій з означеної території — почались вибори, з яких переможцем вийшов консервативний кандидат, Чемберлен.

**— Асекурації перед „кайзером".** Льондонські часописи подають звістку, що в банках починається живий асекураційний рух проти можливости, що Вільгельм II. вернеться на престол. Вже минулого року введено таку оригінальну асекурацію втрат громадян, звязаних з таким випадком. Найбільше замовлень іде зі Зединених Держав, де якась „ясновидюча" заповіла поворот Вільгельма II. до влади на цей листопад.

**— Майбутня слава.** Пятилітня дочка недавно помершого найбільшого тенора Карузо приготовляється вже нині до сцени. Вона має чудовий сопран. Знавці стверджують, що вона має феноменальний талант. Одночасно не відріжняється ніякими виємковими рисами від инших дітей. Її батько не дурно дав їй імення „Ґльорія".

**— „Семафор".** Управа польської артистичної сценки театру „Семафор" при вул. Рейтана 3. звертає увагу на нову програму, яка стягає що вечора сцну добірливої публики. Найбільше зацікавлення викликує інсценізація Андерсенівської казки „Соловій" і гротесковий „Баль у Ветеранів". Могутній вірш Слонімского „Жовнір" насуває перед очі страхітливу картину побоєвища, а комедія Мольєра „Літаючий лікар" знайомить публику з оригінальним характером постанов в історичному молєрівському театрі.

**— Дай Боже!** Якийсь відомий берлінський метеорольоґ, на основі довголітніх статистичних даних заявляє що цього року зимова температура почнеться досить вчасно, але зрештою зима не буде гостра і не буде тримати студені на протязі довгих тижнів. Невідомо тільки, чи це торкається виключно Німеччини і чи буде в згоді з иншими спеціялістами від зміни температури. Зрештою: дай Боже!

**— З нинішним числом** розсилаємо чеки Українського Краєвого Товариства опіки над інвалідами у Львові. З нагоди річниці 1. листопада складайте жертви на українських інвалідів! 1—1

# ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

### Перед реконструкцією польського уряду.

Є чутки про реконструкцію польського уряду, а саме: мін. праці (мін. Сокаль займе становище в С. Народів), справедливости і сусп. робіт.

### Димісія франц. уряду.

26. X. Пенлеве зложив на руки през. Франції димісію уряду.

### Греція здержить воєнну акцію.

Румунський пос. предложив на конференції з грецьким през. мін. Панґалосом в імені рум. уряду на просьбу Болгарії здержання воєнної акції. Панґалос прийняв предложення під услівям: грецькі і болг. офіцири підуть до Демір Капу і спровадять там грецькі сторожі на їх становища. Тоді відступлять гр. війська, які зайняли Юліє. Підчас відвороту болг. війська, що є напроти, не будуть посуватися.

# З судової салі.

### Процес Штайґера.

*Ліґа атентатчиків.*

Прокуратор просить відчитати: 1) лист з Рави руської підписаний якимось Іваном Подоропчуком, в якому названий признається до вини в атентаті; 2) донесення в справі Бандури, запідозрілого в атентаті; 3) донесення в справі Росоловського, який признався до атентату; 4) донесення про Льва Рудольфа, що перейшов до ЧСР, позначись на границі за атентатчика; 5) донесення ще про якогось Льона з Варшави, запідозрілого в атентаті; 6) зізнання свідків у справі Еміля Левицького, запідозрілого в атентаті.

Д-р Ляндау згоджується від імени оборони на переслухання пані Лебль з Відня, ігумена й сенатора, Кайдана й таємничих авторів листа. Щодо вичисленої прокуратором серії атентатчиків, д-р Ляндау не вдоволений, що не названо між ними й Ольшанського. Оборонець заповідає на вівторок зголошення якихось сензаційних внесків і просить трибунал стриматися до того часу зі своїм рішенням.

*Тринайцятий день розправи.*

### В понеділковій розправі

зізнавав перший Ізидор Стоїньскі. Він бачив підозрілу утечу мушчини, бльондина середнього росту в темному одягу. Тікав він з боку вулиці а не з під крамниці Баєра, відкіль вилетіла бомба, але свідок твердить, що винуватець міг несподіваний непостережено просунутися з місця злочину на вулицю, а щойно потім тікати. Штайґера свідок не бачив, в його вину на підставі своїх помічень не вірить.

Свідок д-р Лєтерштайн, окуліст, стверджує, що Штайґер вже раніше носив скла на очі а на два тижні перед атентатом на його лікарську пораду скла змінив і купив великі т. зв. американські вигідні окуляри. Свідок Берґер, дентист, зауважив з бальконy каварні де-ля-Пе одного підозрілого панка, брунета, низького росту, сильної будови, який спершу протискався між першими у ряді, а потім станув собі під самим муром коло склепу Баєра. Цей панок тримав праву руку в кишені. Бомба вилетіла з того місця, де він стояв. Це не був Штайґер. Свідок Врубель, поліціянт, Штайґера не бачив. Свідок Юзеф Менкіня, поліціянт, був при арештуванні Штайґера; нічого нового не вносить. Св. Гаймліґер, ст. урядник фірми Майнля, складає корисне для Штайґера свідоцтво як про урядовця фірми. Штайґерові стримано платню, але досіль ще не виповіджено посади. Св. д-р Ст. Гендриковскі, б. нач. окружної політ. поліції в Станиславові, тепер ур. маґістрату там-же, дістав донос від свого конфідента, що у Львові плянують замах на президента та що змовники сходяться в домі емерит. судового функціонаря Голубовича при Маґазиновій вул. 4 у Львові. Про це назвиско свідок чув вже в звязку з иншими справами. Свідок подав негайно шифровану депешу до львівської поліції. Пізніше вже свідкові сказали у Львові, що замах не вийшов з поданого джерела. Політ. поліція в Станиславові не радила президентові приїзджати до Станиславова, не тому, щоб лякалась атентату, а з політичних мотивів. — Свідок Солом. Крайтер, дент. технік, твердить, що Пастернаківна покликувалася в крит. момент на ще одну паню, свою товаришку, буцімто свідка сцени. На внесення оборони, трибунал негайно висилає возного за Пастернаківною, щоб відбути конфронтацію. Пастернаківна рішуче заперечує: вона була сама лише одна, а на Штайґера вказувала напевне, а не під сумнівом. При цім відбувається відтворювання сцени: в якій віддалі Пастернаківна стояла від Штайґера.

Свідок інж. Кремпала йшов критичного моменту коло крамниці Баєра. Побачивши полумя—утік і нічого не знає.

*Чотирнацятий день розправи.*

Д-р Розенкранц ставить від імени оборони внесення на покликання нового ряду свідків, а то: на ствердження, що бомба впала не з під крамниці Баєра, на виєснення поведінки Штайґера перед замахом, на доказання сумніву Пастернаківної в перший момент, на ствердження поведінки Штайґера після арештування, на доказ, що цілий ряд осіб затямив собі иншого підозрілого глядача, на доказ, що ніде не було означено маршрути повозки президента і т. д. Разом оборона вносить на покликання нових 24 свідків.

# Бібліоґрафія.

### КНИЖКИ:

1) КАЛЕНДАР ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА" на звичайний рік 1926. Річник 48. Львів 1925. — Коштом Товариства „Просвіта" у Львові. Зміст: Календаріюм і господарські інформації; М. К.: Українська національна територія і кількість Українців у Польщі; І. Калинович: Показчик українських культурних установ у Сх. Галичині, на Волині, на Радянській Україні, в Західній Европі, в Америці, Канаді та инших краях; сен. М. Черкавський: Українська Парляментарна Репрезентація; І. Крипякевич: Наші княжі столиці та їх памятки; Олекса Кузьма: З історії одного куріня; О. Луцький: На „Великім Лузі"; Вас. Мудрий: Проскурівський погром; Марко Черемшина: На Купала — на Івана; Галактіон Чіпка: Безпечний захист; Б. Лепкий: Недомовленеє слово (поезії); А. Чайківський: Cavalleria rusticana; Б. Лепкий: Прийис; О. Олдан: Два поважні вибори; Б. Лепкий: Перед зривом; О. Задума: В рідних сторонах (поезія); В. Островський: На роздоріжу; П. Грабовський: Пісня праці (вірш); Я. Кліп: Пилип Таран; К. Поліщук: Штунда; П. Грабовський: До світла; О. Маковей: Доляри; М. Сілач: Гостина патріярха Макарія у гетьмана Б. Хмельницького; В. Садовський: Роля і значіння селянства; К.: Про ґрунт; В. Р.: Ростини-чужоїди; В. Левицький: Вороги пасіки; Д-р Богдан Питлик: Як берегти здоровля; Д-р О. Подолинський: Дещо з гігієни жінки; І. Франко: Меморандум бойків; М. Возняк: В десятиліття смерти І. Франка; Д-р К. Трильовський: Вага „малої" національної роботи; А. Гаврилко: Наше село; Д-р К. Трильовський: Шануймо народню ношу; Центральний кооперативний Банк: Наш єдиний Банк; А. Кривокульський: „Дністер"; Загальні відомости про світ; Дещо з господарського життя світа; Державний устрій Польщі; Конституційні ґарантії; Загальні відомости про Польщу; Дещо з господарського життя Польщі; Українська національна територія; Українські політичні партії; Для народу; Б. Лепкий: Осип Маковей; В. Д-ко: Володимир Самійленко; Посмертні згадки; Провідник по Львові і краю; Українські лікарі, адвокати, нотарі, інжиніри у Львові та краю. Зі змісту бачимо, що календар незвичайно ріжнородний і багатий змістом і тому повинен він найтися у кожній українській хаті.

*Сліпий о. д-р Йосиф проф. теол.* СВ. ТОМА З АКВІНУ І СХОЛЯСТИКА. — D-r Jos. Slipyj. De S. Thoma Aquinate atque theologia et philosophia scholastica. Відбитка з „Богословії" (1925) III 1—4. Видання „Богословії". Ч. 4. Львів 1925. Накладом Богосл. Наук. Товариства. Ст. 76, 8°.

### ЖУРНАЛИ:

1. ПОЛІТИКА двотижневий огляд національного життя. Рік 1. ч. 2. Львів 25 жовтня 1925 р. Зміст: Дещо про політичну зрілість; С. Томашівський: Трагедія Драгоманова, II; В. Панейко: Вистава прикладного мистецтва в Парижі; В. Бачинський: Національні меншости в політичній теорії та практиці; З. Кузеля: Свято німецької книжки; Біжучі справи; Замітки й уривки; Книжка і часопис.

2. ЄВАНГЕЛЬСЬКИЙ РЕЛІГІЙНО-ПРОСВІТНИЙ ЧАСОПИС ч. 1 і ч. 2. Рік І. Станиславів. Число за вересень і за жовтень.

# ОПОВІСТКИ.

**Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру" О. Міткевич:**

Винники, саля „Нар. Дому".
29.X. „Циганка Аза".
30.X. „Вій".
31.X. „Пан Твардовський".
Львів, саля Лисенка.
1.XI. „Маруся Богуславка".
3.XI. „Казка Старого Млина".
5.XI. „Дні нашого життя".
7.XI. „Чорна пантера і білий медвідь".
8.XI. в год. 3·30 по цінах знижених „Вій", в год. 8. вечер „Ніч під Івана Купала".
Нові декорації і костюми. 562 22—?

**Український Театр під дирекцією І. Когутяка.**

Білий Камінь, саля „Просвіти".
Четвер 29.X. „Царевич".
Пятниця 30.X. „Натусь".
Олесько, саля „Народного Дому".
Субота 31.X. „Воєнний Похресник".
Неділя 1.XI. „Воскресеніє".
Вівторок 3.XI. „Натусь".
Середа 4.XI. „Царевич".
Четвер 5.XI. „Морфініст." 569 4—?

**Український мішаний хор Д. Котка**

у суботу 31. X. Калуш.
у неділю 1. XI. Станиславів.
у понеділок 2. XI. Станиславів.
у второк 3. XI. Станиславів.
у четвер 5. XI. Коломия.
у пятницю 6. XI. Коломия.
у суботу 7. XI. Коломия.
у неділю 8. XI. Снятин.
у понеділок 9. XI. Снятин. 518 29.?

**Вписи на Висший кооперативний курс** при Торговельній школі Тов. „Просвіта" у Львові вул. Коперніка 1. замикаються 4. падолиста 1925. — *Управа.* 1-2



За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.